

PANEL DYSKUSYJNY
OCHRONA PRZECIWPÓŻAROWA OBIEKTÓW W BUDOWIE

**Zabezpieczenie przeciwpożarowe budowy –
wymagania formalne przepisów krajowych**

Oddział w Polsce
dnia: 09.03.2017

Henryk Łoza
RZECZOZNAWCA DS. ZABEZPIECZEŃ PRZECIWPÓŻAROWYCH
tel. +48 601094922, e-mail: h.loza@protect.pl

Podstawy prawne

- 1) **Dyrektywa Rady 92/57/EWG** z dnia 24 czerwca 1992 r. w sprawie wprowadzenia w życie minimalnych wymagań w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w miejscach tymczasowych lub ruchomych budow (ósmą dyrektywą szczegółową w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz. U. UE. L. z 1992 r. Nr 245, str. 6; zm.: Dz. U. UE. L. z 2007 r. Nr 165, str. 21.)
- 2) **USTAWA** z dnia 26 czerwca 1974 r. **KODEKS PRACY** tekst jednolity Dz. U. poz. 1666 z dn. 12 października 2016
- 3) **USTAWA** z dnia 7 lipca 1994 r. **PRAWO BUDOWLANE** tekst jednolity Dz. U. poz. 1250, 2016
- 4) **Rozporządzenie Ministra Infrastruktury** z dn. 23 czerwca 2003 w spr. informacji dot. bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu i ochrony zdrowia Dz. U. nr 120 poz. 1125 i 1126
- 5) **ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY** z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (dnia 19 marca 2003 r. Dz.U.03.47.401)
- 6) **ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY** z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. (Dz. U. z dnia 15 czerwca 2002 r.) Dz.U. nr 75 poz. 690, tekst jednolity 2015 poz. 1422

Wymagania Dyrektywy 92/57/EWG w kontekście zagrożenia pożarowego Załącznik IV

1) instalacje elektryczne:

Instalacje elektryczne muszą być zaprojektowane, wykonane i użytkowane w taki sposób, aby nie stanowiły zagrożenia pożarowego lub wybuchowego,

2) ewakuacja:

- wyjścia ewakuacyjne i drogi do nich prowadzące muszą być **zawsze wolne** (nie zastawione urządzeniami, materiałami itp.) i muszą prowadzić — możliwie najkrótszą drogą — do bezpiecznego miejsca,
- w razie niebezpieczeństwa należy stworzyć **możliwość bezpiecznej, szybkiej ewakuacji** pracowników ze wszystkich stanowisk pracy,
- **liczba, rozmieszczenie oraz wymiary dróg i wyjść ewakuacyjnych** zależą od sposobów używania sprzętu, rozmiarów budowy i pomieszczeń oraz maksymalnej liczby osób, które mogą być zagrożone,
- drogi i wyjścia przeznaczone wyłącznie do ewakuacji muszą być **oznaczone za pomocą znaków** zgodnych z krajowymi wymaganiami. Znaki te muszą być odpowiednio trwałe i umieszczone we właściwych punktach,
- drogi i wyjścia ewakuacyjne wymagające oświetlenia muszą być, na wypadek awarii oświetlenia ogólnego, zaopatrzone w **oświetlenie awaryjne** zapewniające dostateczne natężenie oświetlenia,
- drzwi ewakuacyjne muszą otwierać się na zewnątrz.
- drzwi ewakuacyjne muszą być zamknięte lub zabezpieczone w sposób umożliwiający każdemu ich natychmiastowe, łatwe otwarcie w razie zagrożenia.
- drzwi rozsuwanych lub obrotowych nie wolno stosować jako drzwi ewakuacyjnych.

3) Detekcja i gaszenie pożaru

- budowa musi być wyposażona w odpowiedni **sprzęt do gaszenia pożaru** oraz, w zależności od potrzeb, w **system detektorów i alarmów pożarowych** dostosowany do charakterystyki budowy, rozmiarów i wykorzystania pomieszczeń, wyposażenia budowy, fizycznych i chemicznych właściwości znajdujących się tam substancji lub materiałów oraz maksymalnej potencjalnej liczby osób zagrożonych.

Wymagania Ustawy Prawo Budowlane (wdraża Dyrektywę 92/57/EWG)

Art. 18. 1. Do **obowiązków inwestora** należy zorganizowanie procesu budowy, z uwzględnieniem zawartych w przepisach zasad bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, a w szczególności zapewnienie:

- 1) opracowania projektu budowlanego i, stosownie do potrzeb, innych projektów,
- 2) objęcia kierownictwa budowy przez kierownika budowy,
- 3) opracowania planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,

....

Art. 20. 1. Do podstawowych **obowiązków projektanta** należy:

- 1) opracowanie projektu budowlanego w sposób zgodny z wymaganiami ustawy, ustaleniami określonymi w decyzjach administracyjnych dotyczących zamierzenia budowlanego, obowiązującymi przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej;

.....

1b) sporządzenie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia ze względu na specyfikę projektowanego obiektu budowlanego, uwzględnianej w planie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia; [tzw. BIOZ w ramach projektu budowlanego](#)

Art. 21a. 1. Kierownik budowy jest obowiązany, w oparciu o informację, o której mowa w art. 20 ust. 1 pkt 1b, sporządzić lub zapewnić sporządzenie, przed rozpoczęciem budowy, planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, uwzględniając specyfikę obiektu budowlanego i warunki prowadzenia robót budowlanych,

ust 4. Minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowy zakres i formę:
 - a) informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
 - b) planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia
- mając na uwadze specyfikę projektowanego obiektu budowlanego;

tj. **Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dn. 23 czerwca 2003 w spr. informacji dot. bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu i ochrony zdrowia Dz. U. nr 120 poz. 1125 i 1126**

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dn. 23 czerwca 2003 w spr BIOZ

§ 3.1. Plan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, zwany dalej "planem bioz", zawiera:

- 1) stronę tytułową;
- 2) część opisową;
- 3) część rysunkową, sporządzoną na kopii projektu zagospodarowania działki lub terenu, jeżeli jest wymagany zgodnie z przepisami ustawy - Prawo budowlane.

.....

Cześć opisowa (m.innymi) zawiera:

- 6) informację o sposobie prowadzenia **instruktażu pracowników** przed przystąpieniem do realizacji robót szczególnie niebezpiecznych, w tym:
 - a) określenie **zasad postępowania** w przypadku wystąpienia zagrożenia,
 - b) konieczność stosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej, zabezpieczających przed skutkami zagrożeń,
 - c) zasady bezpośredniego nadzoru nad pracami szczególnie niebezpiecznymi przez wyznaczone w tym celu osoby;
- 7) określenie **sposobu przechowywania i przemieszczania materiałów**, wyrobów, substancji oraz preparatów niebezpiecznych na terenie budowy;
- 8) wskazanie **środków technicznych i organizacyjnych**, zapobiegających niebezpieczeństwu wynikającemu z wykonywania robót budowlanych w strefach szczególnego zagrożenia zdrowia lub w ich sąsiedztwie, w tym zapewniających **bezpieczną i sprawną komunikację**, umożliwiającą szybką ewakuację na wypadek pożaru, awarii i innych zagrożeń;

Cześć rysunkowa, opracowana na kopii projektu zagospodarowania działki lub terenu, jeżeli jest wymagany zgodnie z przepisami ustawy - Prawo budowlane, zawiera dane umożliwiające łatwe odczytanie części opisowej, a w szczególności (m.innymi) :

- 3) **rozmieszczenie urządzeń przeciwpożarowych** wraz z parametrami poboru mediów, punktami czerpalnymi, zaworami odcinającymi, **drogami dojazdowymi**;
- 4) **rozmieszczenie sprzętu ratunkowego** (w tym pływającego, jeżeli jest to uzasadnione rodzajem robót), niezbędnego przy prowadzeniu robót budowlanych;

Wymagania Kodeksu Pracy (wdraża Dyrektywę 92/57/EWG)

Art. 209.1. § 1. Pracodawca jest obowiązany:

1) zapewnić środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach, zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników;

2) wyznaczyć pracowników do:

a) udzielania pierwszej pomocy,

b) wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników;

Art. 237. 15. § 2. Ministrowie właściwi dla określonych gałęzi pracy lub rodzajów prac w porozumieniu z *Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej*(20) oraz *Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej*(72) określą, w drodze rozporządzenia, przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczące tych gałęzi lub prac

tj. **ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY** z dnia 6 lutego 2003 r.
w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (dnia 19 marca 2003 r. Dz.U.03.47.401)

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dn. 23 czerwca 2003 w spr BHP podczas wykonywania robót budowlanych

§ 41. 1. Drogi ewakuacyjne muszą odpowiadać wymaganiom przepisów techniczno-budowlanych oraz przepisów przeciwpożarowych.

2. Drogi i wyjścia ewakuacyjne, wymagające oświetlenia, zaopatruje się, w przypadku awarii oświetlenia ogólnego (podstawowego), w oświetlenie awaryjne zapewniające dostateczne natężenie oświetlenia, zgodnie z Polską Normą.

§ 42. 1. Teren budowy wyposaża się w niezbędny sprzęt do gaszenia pożaru oraz, w zależności od potrzeb, w system sygnalizacji pożarowej, dostosowany do charakteru budowy, rozmiarów i sposobu wykorzystania pomieszczeń, wyposażenia budowy, fizycznych i chemicznych właściwości substancji znajdujących się na terenie budowy, w ilości wynikającej z liczby zagrożonych osób.

2. Sprzęt do gaszenia pożaru, o którym mowa w ust. 1, regularnie sprawdza się, konserwuje i uzupełnia, zgodnie z wymaganiami producentów i przepisów przeciwpożarowych.

3. Ilość i rozmieszczenie gaśnic przenośnych powinno być zgodne z wymaganiami przepisów przeciwpożarowych.

§ 53. 1. Instalacje rozdziału energii elektrycznej na terenie budowy powinny być zaprojektowane i wykonane oraz utrzymywane i użytkowane w taki sposób, aby nie stanowiły zagrożenia pożarowego lub wybuchowego, a także chroniły w dostatecznym stopniu pracowników przed porażeniem prądem elektrycznym.

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

Rozdział 10 Wymagania przeciwpożarowe dla budynków tymczasowych

- § 286.** 1. Budynek tymczasowy przeznaczony na stały pobyt ludzi powinien być wykonany co najmniej w klasie "E" odporności pożarowej. Budynek taki nie powinien mieć kondygnacji podziemnych i więcej niż 2 kondygnacje nadziemne.
2. Do wyznaczania minimalnej odległości budynku tymczasowego od innego budynku mają zastosowanie przepisy określające odległości między budynkami ZL, PM lub IN,
3. Tymczasowy budynek wykonany z materiałów palnych lub z palną izolacją należy przegradzać w odstępach nieprzekraczających 24 m ścianami oddzieleni przeciwpożarowych o klasie odporności ogniowej co najmniej REI 60;
4. Ściana oddzielenia przeciwpożarowego powinna być wysunięta co najmniej o 0,6 m poza lico ścian zewnętrznych i ponad palne pokrycie dachu.

KODEKS URBANISTYCZNO-BUDOWLANY

Art. 413

§ 2. Wymagania dotyczące bezpieczeństwa i ochrony zdrowia przy wykonywaniu robót budowlanych określają odrębne przepisy w zakresie **ochrony przeciwpożarowej** oraz bezpieczeństwa i higieny pracy.

Uzasadnienie:

Przedmiotowy akt prawny oprócz wymagań w zakresie bezpiecznej i higienicznej pracy powinien określać również wymagania bezpieczeństwa z zakresu ochrony przeciwpożarowej. W tym obszarze przewiduje się określenie wymagań ochrony przeciwpożarowej w zakresie sposobu zabezpieczenia terenu inwestycji na wypadek wystąpienia pożaru podczas realizacji inwestycji. Potrzebę uregulowania przedmiotowych kwestii uzasadniają przypadki pożarów wznoszonych budynków wysokich oraz wysokościowych, podczas których z uwagi na brak urządzeń przeciwpożarowych wystąpiło realne zagrożenie dla zdrowia i życia zarówno ekip ratowniczych jak osób przebywających na placu budowy.

KODEKS URBANISTYCZNO-BUDOWLANY

Art. 413

§ 3. Minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa **w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych** określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) rodzaje robót budowlanych powodujące istotne zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi lub mienia, mając na uwadze potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa wykonywania tych robót;
- 2) szczegółowy zakres i formę:
 - a) planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
 - b) informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia– mając na uwadze specyfikę rodzajów robót budowlanych oraz obiektu budowlanego.

Uzasadnienie:

Wobec rozszerzenia zakresu przepisów regulujących wymagania dotyczące bezpieczeństwa i ochrony zdrowia o wymagania ochrony przeciwpożarowej zasadnym jest wydanie przedmiotowego aktu prawnego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych.

KODEKS URBANISTYCZNO-BUDOWLANY

Art. 414

§ 3. Wpisów w dzienniku budowy mogą dokonywać:

- 1) uczestnicy procesu inwestycyjnego;
- 2) osoby wykonujące czynności geodezyjne na terenie budowy;
- 3) pracownicy organów nadzoru budowlanego, **organów Państwowej Straży Pożarnej** i innych organów uprawnionych do kontroli przestrzegania przepisów na budowie - w ramach dokonywanych czynności kontrolnych.

Uzasadnienie:

Wobec przewidywanego rozszerzenia wymagań dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia przy wykonywaniu robót budowlanych o wymagania z zakresu ochrony przeciwpożarowej, zasadnym jest zapewnienie możliwości dokonania wpisu w dziennik budowy również pracowników organów Państwowej Straży Pożarnej, w sytuacji gdy na terenie inwestycji występują pożary oraz nieprawidłowości w zakresie zabezpieczenia przeciwpożarowego terenu inwestycji. Uprawnienie do dokonania wpisu do dziennika budowy jest również wskazane w toku czynności kontrolno-rozpoznawczych realizowanych na wniosek o udzielenie zgody na użytkowanie w sytuacji, gdy pomimo oświadczenia o zakończeniu robót budowlanych, roboty te nie zostały zakończone.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

- 1) Aktualnie obowiązujące przepisy (jak zostało to przedstawione) w pewnym zakresie określają obowiązek inwestora, projektanta i wykonawcy zapewnienia podstawowych wymagań ogólnie pojętego bezpieczeństwa w czasie procesu budowy. Jednak aktualne polskie przepisy nie mówią wprost wiele o bezpieczeństwie pożarowym, co skutkuje brakiem świadomości w/w podmiotów, w tym i organów ochrony ppoż. o konieczności zapewnienia podstawowych zasad bezpieczeństwa pożarowego w czasie budowy i to już na etapie projektowym.
- 2) Po wejściu w życie nowego Kodeksu Urbanistyczno-Budowlanego sprawa bezpieczeństwa pożarowego obiektów w budowie zostanie wyartykułowana w przepisach budowlanych i nie będzie wątpliwości, co do zakresu ich stosowania,
- 3) W kontekście powyższego może zasadnym byłoby określenie obowiązku uzgadniania BIOZ przez rzeczoznawców ds. ppoż. w zakresie ochrony ppoż.
- 4) Z rozwiązań technicznych, które powinny być brane pod uwagę przy opracowywaniu planu bezpieczeństwa pożarowego w czasie procesu budowy w zakresie ppoż. powinno być co najmniej:
 - zapewnienie odpowiednich warunków ewakuacji, a w szczególności w budynkach wysokich zapewnienie zawsze drożnej i wydzielonej w sposób zapewniający ochronę przed pożarem i jego skutkami co najmniej jedną klatkę schodową ,
 - oświetlenie awaryjne w/w dróg ewakuacyjnych,
 - Zapewnienie możliwości prowadzenia działań ratowniczo – gaśniczych, szczególnie w budynkach wysokich, w tym np. dojazd dla samochodów pożarniczych, nawodniony pion itp..
 - wydzielanie miejsc składowania dużej ilości materiałów palnych i odpowiednia gospodarka tymi materiałami w czasie budowy,
 - Itp.. w zależności od specyfiki obiektu i występujących zagrożeń

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Henryk Łoza
RZECZOZNAWCA DS. ZABEZPIECZEŃ PRZECIWPOŻAROWYCH
tel. +48 601 094 922, e-mail: h.loza@protect.pl